

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1975
FORFATTER:	Hanne Engberg
TITEL:	Kolding har fået endnu en højskole
KORT RESUME:	Kolding Højskole

Kolding har fået endnu en HØJSKOLE

af Hanne Engberg

Kolding har fået endnu en højskole. Vi har nu Den apostolske højskole mod syd og Den socialistiske højskole mod nord, der er blevet til ved selvbyggeri fra året 1972 og tre år frem.

Hvordan kan det dog gå til, at en god borgerlig by som Kolding får en socialistisk højskole? En der ovenikøbet er blevet til som delvis gave fra byrådet?

Se, det er en længere historie, som jeg ikke er i stand til at give alle enkeltheder om nu — ikke fordi jeg ikke vil, men fordi jeg ikke kan. — Hvordan byrådet blev overtalt til at forære os grunden på Nørremarksvej som lån, der ikke skal betales tilbage, ved jeg ikke. Jeg ved bare, at det skete, og jeg kan regne ud, at det ikke kan være så borgerligt og frygtsomt endda.

Forhistorien: Højskolekonflikten i Askov 1970

Med een stemmes majoritet besluttede byrådet efteråret 1971 at forære de bortdrevne højskolelærere fra Askov grundlaget for en ny højskole.

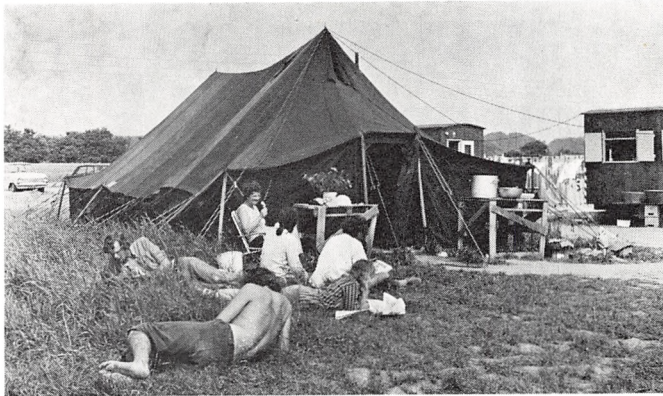
Disse lærere havde i forvejen et tilsagn på byggelån på 1 million kr. fra undervisningsministeriet og fik siden et banklån på samme beløb. Desuden nåede en privat indsamling hurtigt op på de eftertragtede 250.000 kr. Så helt uden midler var de ikke. Og så var der jo noget om et planlagt uddannelsescenter i den nordlige bydel, hvor der alligevel ikke kom det ønskede universitet. Så grunden stod klar. Og disse otte lærere fra Askov havde trods alt et godt ry på sig.

De var ikke unge fuentaster uden erfaring og viden. De var alle folk, der havde virket som højskolelærere en række år, og som var velanskrevne både i ministeriet og i den borgerlige presse og andetsteds, hvor meninger dannes, og det såkaldte kulturliv tar en slags form. Så det var måske også grunden til, at de fik lov at starte i Kolding.

Hanne Engberg har været ansat ved Kolding Højskole fra 1973 og var inden da højskolelærer på Båring Højskole.

I skoleåret 1974–75 var Hanne Engberg forstander på Kolding Højskole.

Fra byggelejrens tid, sommeren 1972.

Højskolegaden mellem kursisthusene.

Den nye højskole startede som byggelejr

Juni 1972 startede de første byggelejr på Nørremarksvej. For arbejdsgruppen bag højskolen havde besluttet, at den skulle blive til ved selvbyggeri. Ikke alene fordi det var billigere, og man derved hurtigere kunne komme i gang. Men også fordi det var et led i skolens livssyn fra starten, at tingene skal man gøre selv – såvel de små som de store. Et lille tegn på den socialisme, der betyder, at ting gør man i fællesskab.

I løbet af sommeren 1972 holdtes 5 byggelejr á 14 dage hver med gennemsnitligt 35 bygere. Deltagerne boede i telte, mens de første huse blev bygget. Det første kursisthus på 200 m² med 8 værelser, 2 baderum og et stort fællesrum til både fælles- og undervisningsrum blev færdigt i løbet af to måneder, så det kunne bruges som beboelse, da det første højskolekursus startede 27/8. To andre huse var da næsten færdige, og de fire næste blev bygget samme vinter samtidig med at undervisningen fandt sted.

Indvielse af hele byggeriet

21. juni 1975 holdtes den officielle indvielse af første del af hele byggeriet. Den består af foruden de 7 kursisthuse, 3 lærerboliger, et stort kombineret kon-

tor-, køkken- og spisehus og 2 værksteder og 1 udhus. To andre værksteder var da under opbygning, og fra efteråret starter vi anden del af byggeriet, der kommer til at bestå af 2 lavenergihuse til boliger og et nyt kontorhus og køkkentilbygning. Til fire af disse bygninger har vi fået lovning på et afdragsfrit lån på 300.000 kr. fra Vejle amt.

Skolen har således nu plads til ca. 65 voksne kursister og 10 børn, hvortil der er en børnehave. Skolen betaler af sin egen drift en børnehaveleder. Desuden er der ti heltidsmedarbejdere fast tilknyttet skolen, deraf en byggeleder og en tømrer.

Skolens kursister

Skolen er således godt i gang som højskole nu og er overgået fra pionertidens selvbyggeriskole til den etablerede tilstand som højskole.

I de tre første skoleår, dvs. 10 mdr. af året, har ca. 600 voksne over 18 år (gennemsnitsalderen var sidste år 26 år) opholdt sig på skolen på kurser fra 1 måneds varighed og op til 8 mdr. Desuden har vi haft sommerkurser på 1 og 2 uger og en del weekendkurser spredt over året. Skolen har så godt som hele tiden været fuld – i flere perioder med ret lange ventelister.

Hvem er det da der kommer på skolen, og hvad vil denne ny-

byggerlandsby derude på marken så egentlig. – De to spørgsmål hænger meget nøje sammen.

Højskoler er stadig frie, dvs. selvejende institutioner, der selv skal skaffe sig sine kunder. Kan de ikke det går de ned økonomisk. Stat og kommune yder ganske vist store tilskud, men de sidste 15 % af en række store udgifter skal skolen dække selv gennem skolepengene. Det gælder alle private skoler.

Så vi får de kunder, der reagerer på vores annoncer og oplysninger om skolen. De sidste gives bedst og rigtigst gennem mund-til-mund metoden. De der har været glade for at være her fortæller det til andre, der så kommer som kursister. Og det har været både unge under uddannelse eller imellem to uddannelser, faglærte og ufaglærte arbejdere, funktionærer og husmødre i alle aldre.

Skolens målsætning

Jeg har kaldt skolen socialistisk og vil holde fast ved betegnelsen her, selvom vi ellers ikke altid bruger den officielt. Folk kalder os socialistiske. Medarbejderne har alle en eller anden tilknytning til livssyn, der ligger til venstre for midten fra socialdemokratiet og venstre på. Og lad os så prøve at fylde det ord socialistisk med nyt indhold.

Når vi ikke har gjort det kon-

sekvent fra starten, er det fordi vi har skønnet indtil nu, at betegnelsen socialisme for de fleste blokerer mere end den fremmer interessen. Da ingen af de lærere, der driver skolen eller af de bestyrelsesmedlemmer, der tegner dens skolekreds har ønsket en skole knyttet til et politisk parti eller en fast ideologi, har vi ment at vi burde undgå betegnelsen officielt.

Formålsparagraffen taler da også meget åbent og mangetydigt om, at vor opgave er »at undersøge de konflikter og modsigelser som specialisering og in-

visningen undersøger det kapitalistiske samfund og dets virkemåde. At politisk økonomi, både borgerlig og marxistisk, er grundfag for alle. At arbejdsgrupperne ellers drejer sig om arbejdsplads- og arbejdsmarkedsproblemer (f. eks. kvinder og arbejdsløshed i Kolding), kønsrolleproblemer (f. eks. familiens funktion i samfundet), massemedier (f. eks. børneudsendelser i radio-TV), økologi (f. eks. sund kost) og kulturpolitik (f. eks. uddannelse og samfund).

Endvidere betyder formålsparagraffen, at alle kursister og læ-

Disse to ting samt dette, at vi kan lave korte kurser året rundt, er de tre forsøgsområder som Kolding højskole modsat alle andre højskoler som eksperiment har fået lov at gennemprøve af ministeriet.

Eksperimentet skulle løbe over tre år og er altså ved at udløbe nu. Der er mange skoler, der med spænding ser hen til om vi får lov at fortsætte eksperimentet som almindelig højskolepraksis — fordi de også ønsker at udføre disse ting på deres skoler. Vi synes selv disse tre ting har fungeret godt og håber at få dem stadfæstet som skolepraksis — et lille bidrag til en demokratisk udvikling indenfor vor skoleverden — til videre udbytte.

Socialisme

For formålet med Kolding højskole er jo til syvende og sidst ikke blot dette at skabe en god skole, hvor folk kan li at være, og hvor de føler de lærer noget, mens de er der. Det de lærer skulle de gerne kunne bruge bagefter: på arbejdspladser, i institutioner, i familier og kollektiver, i de valgte råd.

Vi vil gerne være med til at gøde jordbunden for den socialisme, som vi tror kommer en dag. En strengere planlægning og selvkontrol blir under alle omstændigheder nødvendig for den vestlige verden. Og skal disse ting ikke blive tvang fra oven, er det nødvendigt at folk får et indblik i de mekanismer, der styrer samfundet både i teori og praksis og oplever medindflydelsens ansvar og glæder.

Det er store ord, og mange vil i den anledning kalde os frelste og ensporede. Det føler vi ikke selv vi er. Vi har mange problemer at slås med, og vi løser dem ikke godt nok. Men det at være på højskole er en læreproces — både for kursister og medarbejdere.

Fællesmøde for alle på højskolen.

dustrialisering har skabt for samfundet og den enkelte«, og at vor forhåbning er »at give plads for nye forestillinger og erfaringer for derved at virke for ændringer af de vilkår, som fordrejer eller undertrykker den menneskelige tilværelse« samt »at skabe en arbejdsplads for samfundsforståelse, hvor teoretisk og praktisk arbejde udgør en enhed, og hvor ansvaret for dette arbejde er placeret hos alle i fællesskab«.

Skolens undervisning og dens daglige liv

Hvad vil formålsparagraffen så sige i praksis? At vi i under-

rere foruden de teoretiske lærefag har praktiske opgaver på skift. Al husførelse, byggeri og børnepasning f. eks. udføres af alle i fællesskab. Skolen har intet tjenende personale, der ikke også har en pædagogisk medansvarlig stilling.

Skolen har en forsøgsordning

Formålsparagraffen betyder også, at vi ikke har en fast forstander, men at dette hverv går på skift blandt de faste medarbejdere valgt af dem selv for eet år ad gangen. Det vil sige at vor bestyrelse ikke har det pædagogiske ansvar gennem en af dem valgt forstander, men at det alene hviler på medarbejderne.